

Proportionalitetsprincipen i skatterätten

Christina Moëll

Principer som normer i skattelagstiftningen
Symposium Håringe 23-24 oktober 2012

Disposition

- Bakgrund
- Metod
- Europarätten
- Svensk rätt
- Lagstiftningsteknik

Metod

Metod

”Proportionalitetsprincipen innefattar flera olika krav som rättsordningen ställer på balans mellan *mål och medel* och mellan *motstridiga intressen*.”

(Barsebäcksdomen RÅ 1999 ref. 76)

Metod

- Systematisk metod
- Intuitiv metod

Systematisk metod

- Lämplighet
- Nödvändighet
- Proportionalitet i strikt bemärkelse

Intuitiv metod

"Wednesbury-test of unreasonableness"

(Associated Provincial Picture Houses Ltd. v. Wednesbury Corporation (1948) 1 KB 223.)

"I see little future for proportionality in this country as a freestanding principle. The influence of the European approach to these matters is that in some cases it may help the courts to explain why they think that the decision-maker behaved irrationally, although I find it hard to think how this would differ from the explanation they would have given if they had never heard of the principle of proportionality."

(The Rt. Hon. Lord Hoffmann, The Influence of the European Principle of Proportionality upon UK Law i Ellis, Evelyn (ed.), The Principle of Proportionality in the Laws of Europe s. 107-115 (114-115).)

Europarätten

- Europakonventionen
- EU-rätten

Europakonvention

- Art 6 (domstolsprövning och rättssäkerhet)
- Art 8 (skydd för privat- och hemlivet m.m.)
- Art 1 i första tilläggsprotok. (egendomsskyddet)

Europadomstolens praxis

- några exempel på skatteområdet

- *Gasus-Dosier-Fördertechnik GmbH mot Nederländerna*
- *Wasa Liv mot Sverige*
- *Three Building Societies mot Storbritannien*
- *Gudmundur Gudmundsson mot Island*

EU-rätten

- Artikel 5.4 i EU-fördraget
- Protokollet
- Artikel 52.1 i Stadgan
- EU-domstolens praxis

EU-fördraget

”Enligt **proportionalitetsprincipen** ska unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen.

Unionens institutioner ska tillämpa proportionalitetsprincipen i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.”

(Artikel 5.4 EU-fördraget + Protokoll om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna)

EU-domstolens praxis - några exempel på skatteområdet

- Mål C-55/94 *Gebhard* (rule of reason)
- Förenade målen C-286/94, C-340/94, C-401/95 och C-47/96 *Garage Molenheide*
- Mål C-446-03 *Marks & Spencer*
- Mål C-263/11 *Ainars Redlihs*
- Mål C-318/10 *SIAT*
- *Generaladvokatens yttrande i mål C-617/10 "Haparanda-målet" (ne bis in idem)*

PP i svensk förvaltningsrätt

"Myndigheten får ingripa i ett väsentligt enskilt intresse endast om ingreppet kan antas leda till det avsedda resultatet (**lämplighetskriteriet**). Ingreppet får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs (**nödvändighetskriteriet**) och får göras endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som uppstår för den som ingreppet riktas mot (**proportionalitetskriteriet**)."

(Förslag till ny förvaltningslag 4 § tredje stycket, SOU 2010:29)

PP i svensk skatterätt

"Av **proportionalitetsprincipen** följer att beslut enligt denna lag får fattas bara om skälen för besluten uppväger det intrång eller men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller något annat motstående intresse."

(3 kap. 16 § skatteförfarandelagen)

Högsta förvaltningsdomstolens praxis - några exempel på skatteområdet

- RÅ 2004 ref. 68 (betalningssäkring)
- RÅ 2007 ref 65 (skattetillägg)
- HFD 2012 ref. 12 (tredjemansrevision)

Lagstiftningsteknik

- Avstå från kodifiering
- Allmänt hållen bestämmelse
- Detaljerad kodifiering